

Hva sier læreplanene?

De nordiske land har læreplaner som pålegger skolene å arbeide med nordiske språk. Kravene til undervisningen varierer imidlertid. Det har Lis Madsen gjort greie for i rapporten *Udredning angående sprogforståelsen i Norden og den nationale opfølgning* som kom i 2005. Rapporten kan lastes ned fra www.nordenibio.org.

Nedenfor har vi tatt med aktuelle utdrag fra læreplanene i Danmark, Norge og Sverige.

Danmark

Danmark har tydelig formulerte mål for nordisk språk og kultur. I *Fælles Mål i skolens hverdag* sies det bl.a. om formålet for faget dansk:

- *Undervisningen skal give eleverne adgang til det nordiske sprog- og kulturfællesskab.* I *Undervisningsvejledning for faget dansk* er det gjort utførlig greie for *Det nordiske perspektiv*. Veiledningen gir konkrete råd om arbeidet med nabospråkene. Her heter det blant annet:

Det er af største betydning, at den nordiske dimension i skolen bliver integreret i arbejdet med dansk, hvor det er naturligt, samt i de tværfaglige og tematiske sammenhænge, hvor nordisk samarbejde og bevidsthed har markeret sig mest synligt i verdenssamfundet, nemlig i forbindelse med demokrati, velfærd, miljø og menneskerettigheder.

Elevernes færdighed i at forstå talt og skrevet svensk og norsk udvikles hovedsageligt gennem en tilvænnning ved jævnlige møder med disse sprog igennem hele skoleforløbet. Trinnmål for faget Dansk sier at undervisningen skal lede fram mot at elevene etter 9. og 10. klassetrinn:

... har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- *forstå norsk og svensk i store træk og have kendskab til ligheder og forskelle mellem nabosprogene.*
- *læse norske og svenske tekster.*

I *Beskrivelse af udviklingen i undervisningen* står det:

Norsk og svensk talesprog, fx på bånd, cd, film og tv, anvendes, hvor det er relevant i forløb og aktuelle situationer. I forbindelse hermed fokuseres der på sproglige ligheder og forskelle i betydning, udtale og intonation.

... Norske og svenske tekster indgår i trykt form, via nettet og som filmundertekster, hvor det er relevant i forløb og aktuelle situationer. På baggrund heraf iagttages skriftsproglige ligheder og forskelle med hensyn til betydning, ortografi og sproghistorie.

Gymnasiale uddannelser

Undervisningsvejledning Dansk A – Stx har et eget underkapittel (2.2.9) – om svensk og norsk: *Ifølge læreplanen skal der i løbet af de tre år læses svenske og norske tekster på originalsproget. Læsningen sigter dels på et (litterært) tekstforståelsesniveau, dels på at lade eleverne stifte bekendtskab med sprog (og kulturer), der har været fælles, og som derfor ligger tæt på det, vi i dag forstår som dansk.*

Det er ikke hensigten, at eleverne inden for det obligatoriske kernestof eksplisit skal beskæftige sig med grammatik, syntaks eller udtale.

Elevernes færdighed i at forstå talt og skrevet svensk og norsk udvikles hovedsageligt gennem en tilvænning ved jævnlige møder med disse sprog igennem hele skoleforløbet.
Undervisningsvejledning for faget dansk

Norge

I den nye norske læreplanen fra 2006 – *Kunnskapsløftet* – er nabospråkforståelse og undervisning i nordiske språk løftet opp som et viktig element i skolen. Læreplanen for norsk i Læreplanverket for Kunnskapsløftet sier at hovedområdet Språk og kultur "dreier seg om norsk og nordisk språk- og tekstkultur, men med internasjonale perspektiver".

Kompetansemålene for det samme hovedområdet fastslår videre som mål for opplæringen at elevene:

Etter 4. trinn kan:

- *forstå noe svensk og dansk tale*

Etter 7. trinn kan:

- *lese og gjengi innholdet i enkle litterære tekster på svensk og dansk*

Etter 10. trinn kan:

- *forstå og gjengi informasjon fra svensk og dansk dagligtale*
- *lese og gjengi innholdet i et utvalg tekster på svensk og dansk*

Etter vg. 1 kan:

- *gjøre rede for likheter og forskjeller mellom de nordiske språkene og mellom norrønt og moderne norsk språk*

Etter vg. 2 kan:

- *gjøre rede for et utvalg nordiske tekster i oversettelse og i original*

Etter vg. 3 kan:

- *beskrive og sammenligne de nordiske lands språksituasjon og språkpolitikk*

Sverige

I den svenske læreplanen *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94* er det formulert mål om språkarv og kulturarv. Her er noen utdrag:

Skolans uppdrag

Utbildning och fostran är i djupare mening en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till nästa.

Mål att sträva mot

Kursplanen for svensk i grunnskolen sier blant annet at:

Skolan skall i sin undervisning i svenska sträva efter att eleven:

- *får erfarenheter av språken i de nordiska grannländerna samt en orientering om det samiska språket och övriga minoritetsspråk i Sverige.*

Og i Gymnasieskolan:

- *uppövar sin förmåga att förstå talad och skriven norska och danska och får kännedom om litteratur, språk och språksituation i hela Norden, inklusive minoritetsspråken i Sverige.*

(Teksten er hentet fra Undervisningskompendiet til Norden i bio – Toleranse. Last ned hele undervisningskompendiet her: <http://www.nordenibio.org/?bits=D216&lang=no>)

